

ECOLOGISCH ONDERZOEK GOUDA

WOON-PARTNERS MIDDEN-HOLLAND

31 juli 2014
077973162:B - Definitief
B01065.000243.1100

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding en doel.....	4
1.2	Plangebied.....	5
1.3	Onderzoeksmethodiek.....	6
2	Resultaten en toetsing	8
2.1	Resultaten ecologisch onderzoek.....	8
2.1.1	Vogels met jaarrond beschermde nesten.....	8
2.1.2	Vleermuisonderzoek.....	9
2.2	Effectbeoordeling en toetsing.....	10
2.2.1	Vogels met jaarrond beschermde nesten.....	10
2.2.2	Vleermuizen.....	11
2.3	Mitigerende maatregelen.....	12
3	Conclusies	14
3.1	Vogels met jaarrond beschermde nesten.....	14
3.2	Vleermuizen.....	14
Bijlage 1	Bronnen	15
Bijlage 2	Flora- en faunawet	16
	Colofon	20

1 Inleiding

1.1 AANLEDING EN DOEL

Woonpartners Midden-Holland werkt aan de ontwikkeling van het inrichtingsplan voor de ontwikkellocatie Midden Gebied in Gouda Oost. Ten behoeve van de uitwerking van het definitief ontwerp en ter voorbereiding op de besteksfase en de nodige vergunningaanvragen dient een aantal adviezen te worden opgesteld en de bijbehorende onderzoeken te worden uitgevoerd, waaronder ecologisch onderzoek.

Ten behoeve van de bestemmingsplanprocedure en het bouw- en woonrijp maken van de ontwikkellocatie Midden Gebied in Gouda Oost is onderzoek uitgevoerd naar:

- Jaarrond beschermde vogelnesten (mussen en gierzwaluwen);
- Vleermuizen (gewone- en ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en laatvlieger).

De mogelijke aanwezigheid van deze soorten komt voort uit de resultaten van eerdere onderzoeken die zijn uitgevoerd in de omgeving van het gebied. Het betreft een quickscan van de Omgevingsdienst Midden-Holland (OMDH) (2014) en een ecologische quickscan van Koenders & Partners adviseurs en procesmanagers bv (2011) met daaraan gekoppeld een vervolgonderzoek naar de aanwezigheid van vleermuizen in de flatgebouwen aan de Eendrachtsweg en Telderstraat (Verzetslaan) (2012). Binnen dit plangebied zijn vier paarterritoria van de gewone dwergvleermuis en één paarterritorium van de ruige dwergvleermuis vastgesteld. Er zijn sterke aanwijzingen dat één van de paarterritoria ook als zomerverblijfplaats door gewone dwergvleermuis wordt gebruikt. Daarnaast wordt het groen gebruikt als foerageergebied. Als mitigerende maatregel voor de sloop van de flatgebouwen zijn vleermuiskasten opgehangen. In de quickscan van ODMH (2014) is opgenomen dat ook soorten als laatvlieger en gewone grootoorvleermuis in de stad voorkomen waardoor deze zijn meegenomen in het onderzoek.

In dit voorliggende rapport worden de resultaten weergegeven van de ecologische vervolgonderzoeken, die zijn verricht voor de soortgroepen vogels met jaarrond beschermde nesten en vleermuizen, omdat mogelijke risico's ten aanzien van overtreding van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet te verwachten zijn. Door middel van soortgerichte inventarisaties is de aanwezigheid van beschermde soorten in kaart gebracht en zijn maatregelen aangedragen om overtreding van de wet te voorkomen. Voor vogels met jaarrond beschermde nesten en vleermuizen kan voor ruimtelijke ontwikkelingen geen ontheffing worden verleend. Voor deze soorten kan bij het bevoegd gezag (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO)) een ontheffing worden aangevraagd met als doel een afwijzing van deze aanvraag. De RVO geeft in dat geval goedkeuring aan de voorgelegde mitigerende maatregelen die schade aan vleermuizen en vogels moeten voorkomen.

1.2 PLANGEBIED

Het ecologisch onderzoek dat is uitgevoerd voor de ontwikkellocatie Midden Gebied in Gouda Oost bestrijkt het gebied tussen de Kortestraat, De Rijkestraat, Verzetslaen, Vrijheidslaen en Boelhouverstraat (zie figuur 1). In dit gebied bevindt zich een park met een elektragebouwte, een woningenblok met pannendak en een gebouw met een plat dak (C1000) (zie figuur 2).

Figuur 1 Ligging plangebied locatie Midden Gebied Gouda Oost en locaties vleermuiskasten ter mitigatie flatgebouwen aan de Eendrachtsweg en Telderstraat (sterren)

Onderstaande foto's geven een impressie van het plangebied.

Park

Gebouw C1000

Woningblok aan De Rijkestraat (voorzijde)

Woningblok aan De Rijkestraat (achterzijde)

Figuur 2 Impressie plangebied

1.3 ONDERZOEKSMETHODIEK

Vogelonderzoek jaarrond beschermde nesten

Het vogelonderzoek naar huismussen is uitgevoerd door mevrouw E.D. Vogelaar, ecooloog van ARCADIS. Het gierzwaluwen onderzoek is uitgevoerd door mevrouw C. van der Graaf, zelfstandig ecooloog en mevrouw E.D. Vogelaar. Mussen en gierzwaluwen nestelen in gebouwen. Een potentieel geschikte broedlocatie voor deze soorten bevindt zich in het woningblok met pannendak langs De Rijkestraat. Het gebouw met plat dak (C1000) is ongeschikt. Om de aanwezigheid van mussen in het plangebied aan te tonen zijn twee veldbezoeken gebracht en drie veldbezoeken voor gierzwaluwen (volgens de Soortenstandaard van Huismus en Gierzwaluw). In tabel 1 is de onderzoeksintensiteit vermeld van het uitgevoerde onderzoek.

Perioden/functie	Onderzoeksmaanden	Data	Tijd	Weersomstandigheden
Nestplaats huismus	April	17 april 2014	6.55 - 9.00 uur	Droog, weinig wind, zonnig, circa 5 graden Celsius
Nestplaats huismus	April	30 april 2014	6.55 - 9.00 uur	Droog, weinig wind, bewolkt, circa 10 graden Celsius
Nestplaats gierzwaluw	Juni	2 juni 2014	20.00 – 10.00 uur	Droog, weinig wind, onbewolkt, circa 17 graden Celsius
Nestplaats gierzwaluw	Juni	25 juni 2014	20.00 – 10.00 uur	Droog, weinig wind, sluibewolking, circa 17 graden Celsius
Nestplaats gierzwaluw	Juli	14 juli 2014	20.00 – 10.00 uur	Droog, weinig wind, sluibewolking, circa 18 graden Celsius

Tabel 1 Onderzoeksdata en bijbehorende gegevens broedvogels

Vleermuisonderzoek

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd door mevrouw C. van der Graaf, zelfstandig ecooloog en mevrouw E.D. Vogelaar en mevrouw A. Beerens, beiden ecooloog bij ARCADIS. Vleermuizen worden verwacht in het gehele plangebied. Verblijfplaatsen kunnen zich zowel in de gebouwen als de bomen bevinden. Daarnaast vervult het opgaand groen in het park mogelijk een functie als foerageergebied. In tabel 1 is de onderzoeksintensiteit en bijbehorende weersomstandigheden vermeld van het uitgevoerde vleermuisonderzoek, conform het vleermuisprotocol. Het onderzoek is uitgevoerd met een batdetector, model Petterson D240x, D200 en model Batlogger M.

Perioden/functie	Onderzoeksmaanden	Data	Tijd	Weersomstandigheden
Voorjaars-/kraam- en zomerverblijven vliegroutes/foerageergebied	Mei, juni	16-05-2014	21.30 - 23.15 uur	Droog, weinig wind, onbewolkt, 13 graden Celsius
		17-06-2014	3.00 - 5.00 uur	Droog, windkracht 3, bewolkt, 13 graden Celsius
Najaars- en baltsverblijven vliegroutes/foerageergebied	Tweede helft juli, augustus, september	26-08-2014	22.00 - 24.00 uur	Droog, weinig wind, onbewolkt, 14 graden Celsius
		15-09-2014	22.00 - 24.00 uur	Droog, weinig wind, onbewolkt, 15 graden Celsius

Tabel 2 Onderzoeksdata en bijbehorende gegevens vleermuizen

2 Resultaten en toetsing

2.1 RESULTATEN ECOLOGISCH ONDERZOEK

2.1.1 VOGELS MET JAARROND BESCHERMDE NESTEN

Huismussen

Huismussen zijn sterk gebonden aan de bebouwde omgeving om te nestelen. De soort nestelt onder dakpannen (nabij dakgoot) en in kieren en gaten in muren (en soms in holten van bomen). Binnen een straal van enkele tot enkele honderden meters moet voldoende voedsel, drinkwater, plekken voor stofbaden en dekking aanwezig zijn. De dekking kan bestaan uit (stekelige) struiken, begroeide gevels of schuttingen, klimop, coniferen etc. Het dak van het gebouw aan De Rijkestraat is mogelijk geschikt voor huismussen, echter rondom de gebouwen bevinden zich geen groene tuinen en begroeide gevels (zie figuur 2). Dit is een beperkende factor voor de soort.

Tijdens de twee veldbezoeken op 17 april en 30 april 2014 is geen activiteit van huismussen op of rond de daken van het gebouw aan De Rijkestraat waargenomen. De afwezigheid van begroeiing in de zeer directe omgeving is hoogstwaarschijnlijk de oorzaak hiervan. In vergelijking: rondom de woningen en in de tuinen langs de Voorwillenseweg zijn wel huismussen gezien en gehoord op 30 april jl. Eventuele boomnesten in het park zijn eveneens niet aangetroffen. De aanwezigheid van huismussennesten kan worden uitgesloten.

Tijdens het veldbezoek van 30 april 2014 werd wel een spreeuwennest ontdekt onder een van de dakpannen halverwege het dak van het gebouw aan De Rijkestraat. Het spreeuwenkoppel zorgde voor continue aanvoer van voedsel voor de aanwezige jongen. Spreeuwennesten zijn niet jaarrond beschermd.

Gierzwaluwen

Gierzwaluwen zijn volledig gebonden aan de bebouwde omgeving om te nestelen. De soort nestelt in holten, ventilatieschachten, spleten in muren en onder dakpannen. Gierzwaluwen kunnen niet vanuit het nest opstijgen, maar moeten zich eerst circa 1 tot 2 meter laten vallen om weg te kunnen vliegen. Om deze reden moet een vrije uitvliegbreedte van ongeveer 1 meter aanwezig zijn. Bij het huizenblok aan De Rijkestraat is dit het geval. Tijdens de vlucht worden insecten gevangen en opgegeten. De soort is dus niet afhankelijk van groen in de omgeving. Onder de dakpannen van het gebouw aan De Rijkestraat bevinden zich openingen die mogelijk geschikt zijn voor gierzwaluwen, gezien de aanwezigheid van een spreeuwennest.

Tijdens het veldbezoek op 2 juni 2014 zijn enkele overvliegende gierzwaluwen gesignaleerd, maar geen activiteit rondom het gebouw aan De Rijkestraat. Op grotere afstand ten oosten van het gebouw werd een groep jagende gierzwaluwen van circa 20 exemplaren waargenomen. Op 25 juni en 14 juli 2014 werd

geregeld activiteit van jagende gierzwaluwen waargenomen. Het betrof enkele exemplaren. Tegen zonsondergang vlogen de gierzwaluwen in westelijke richting hun verblijfplaatsen elders in de omgeving.

Andere vogels met jaarrond beschermde nesten

Tijdens de veldbezoeken is eveneens gelet op aanwezigheid van, en geschiktheid voor overige vogels met jaarrond beschermde nesten. Het plangebied is niet geschikt voor uilen en er zijn geen jaarrond beschermde nesten in het plangebied aanwezig.

2.1.2 VLEERMUISONDERZOEK

De bebouwde omgeving is van belang voor verschillende vleermuissoorten. In eerder onderzoek is gebleken dat in de omgeving verblijfplaatsen van de ruige- en gewone dwergvleermuis waren en dat in Gouda mogelijk gewone grootoervleermuizen en laatvliegers voorkomen.

Binnen het plangebied zijn het wooncomplex aan De Rijkestraat, de C1000 en het elektrahuisje in het park mogelijk geschikt als verblijfplaats. Daarnaast zijn mogelijk bomen aanwezig waarin holtes aanwezig zijn die geschikt zijn als verblijfplaats. Onderstaand zijn de resultaten per onderzoekronde beschreven:

- Tijdens het veldbezoek op 16 mei jl. zijn geen uitvliegers waargenomen in het gebouw aan De Rijkestraat. Er zijn geen zomerverblijfplaatsen in de te slopen gebouwen vastgesteld. In het park zijn één of twee foeragerende gewone dwergvleermuizen aangetroffen en één ruige dwergvleermuis. Eenmalig is een in zuidelijke richting langs vliegende Laagvlieger waargenomen. In figuur 3 zijn de bevindingen van het onderzoek weergegeven.
- Tijdens het veldbezoek op 17 juni jl. zijn twee foerageerde gewone dwergvleermuizen in het park aangetroffen, zie figuur 3. Rond 5.40 uur vlogen de twee vleermuizen in westelijke richting langs het gebouw aan De Rijkestraat naar hun verblijfplaats elders (waarschijnlijk in de spouwmuren van de C1000 of in een boom aan het water (zie resultaten 15 september)). Er zijn geen zomerverblijfplaatsen in de te slopen gebouwen vastgesteld.
- Tijdens het veldbezoek op 26 augustus jl. zijn foeragerende en baltsende ruige en gewone dwergvleermuizen vastgesteld. Ten noorden van het gebouw aan De Rijkestraat (in de moskee) is een indicatie voor een baltsverblijf van een ruige dwergvleermuis gevonden. In het noordelijk deel van het park werd dit individu meerdere keren baltsend vastgesteld. Een gewone dwergvleermuis werd foeragerend vastgesteld in het park ten noordoosten van de C1000. Tussen de C1000 en het gebouw aan De Rijkestraat werd een overvliegende laatvlieger vastgesteld. In figuur 3 zijn de bevindingen van het onderzoek weergegeven.
- Tijdens het veldbezoek op 15 september jl. is eveneens een baltsende ruige dwergvleermuis vastgesteld ter hoogte van de moskee, deze heeft hier vermoedelijk een verblijfplaats. In het noordelijk deel van het park werd dit individu wederom baltsend vastgesteld. Ten oosten van het park aan de overzijde van de straat is een verblijfplaats van een baltsende ruige dwergvleermuis vastgesteld. In het park ten noordoosten van de C1000 werd een foeragerende en baltsende gewone dwergvleermuis zwermend tussen de C1000 en een boom aan het water vastgesteld. Deze heeft naar verwachting een verblijfplaats in de C1000 (spouwgangen aan de oostzijde van het gebouw) of in de boom aan het water (holte aanwezig). In figuur 3 zijn de bevindingen van het onderzoek weergegeven.

uil en/of buizerd aangetroffen, er zijn geen geschikte nestplaatsen aanwezig en de omgeving is weinig geschikt als foerageergebied.

Effecten op vogels met jaarrond beschermde nesten zijn daarom uitgesloten en er is geen sprake van overtreding van de verbodsartikelen van de Ff-wet bij de voorgenomen werkzaamheden.

2.2.2 VLEERMUIZEN

Effecten

In het wooncomplex aan De Rijkestraat en in het elektrahuisje zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen. Deze kunnen gesloopt worden zonder belemmeringen in het kader van de Ff-wet.

Bij sloop van het C1000-gebouw en kap van de boom aan het water, leiden werkzaamheden rechtstreeks tot vernietiging en/of verstoring van een vaste rust- en verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en tot het potentieel doden van een aanwezig individu(en).

De ingreep leidt niet tot aantasting van foerageergebied en vliegroutes en daarmee niet tot een negatief effect op de functionaliteit van buiten het plangebied gelegen verblijfplaatsen en lokale populaties. Het plangebied zal tijdens en na de ingreep geschikt blijven als foerageergebied en migratieroute.

Toetsing

Hieronder wordt aangegeven welke verbodsbepalingen van de Ff-wet mogelijk overtreden worden door de voorgenomen ingreep, zie bijlage 2 voor de beschermingscategorieën.

Effecten op beschermde soorten (beschermingsniveau)	Overtreding verbodsartikelen				
	8	9	10	11	12
Gewone dwergvleermuis (tabel 3 Ff-wet): Wegnemen van vaste rust- en verblijfplaatsen en daarmee ook het verontrusten van de vleermuizen, evenals het doden en verwonden van individuen		X	X	X	

Tabel 3 Verbodsbepalingen die mogelijk overtreden worden door de voorgenomen ingreep

Artikel 8. Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11. Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12. Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

De precieze locatie van de verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis kan niet met zekerheid worden vastgesteld. Ook een extra veldronde zal hier mogelijk geen uitsluitsel over geven, aangezien de dieren tijdens de baltsperiode niet altijd aanwezig zijn in hun verblijfplaats.

Om negatieve effecten als gevolg van de werkzaamheden te voorkomen, dienen mitigerende maatregelen getroffen te worden (zie paragraaf 2.3). Mitigatie door het aanbieden van alternatieve verblijfsvoorzieningen en maatregelen om verstoring van individuen te beperken zijn noodzakelijk om een negatief effect op de gunstige staat van instandhouding te kunnen voorkomen. Daarnaast is het

noodzakelijk een ontheffing ex. Artikel 75 Ff-wet aan te vragen voor het vernietigen van de aanwezige verblijfplaats.

2.3 MITIGERENDE MAATREGELEN

Bij de totstandkoming van onderstaande mitigerende maatregelen is gebruik gemaakt van de bepalingen uit de Soortenstandaard van de gewone dwergvleermuis. In het mitigatieplan wordt gestreefd naar volledige mitigatie van de verblijfplaats om daarmee overtreding van artikel 11 te kunnen voorkomen. Daarnaast wordt gestreefd naar het voorkomen van overtreding van artikel 9, door de boom en de C1000 buiten de gevoelige periode te kappen/slopen.

Mitigatieopgave

Alternatieve verblijfplaats

Er is één verblijfplaats aanwezig in de C1000 of de boom aan het water. Conform de soortenstandaard dient elke aangetaste of vernietigde voortplantingsplaats of vaste rust- of verblijfplaats, die uiteindelijk niet behouden kan blijven, te worden vervangen door vier verblijfplaatsen die voor de gewone dwergvleermuis dezelfde functie kunnen vervullen als de oorspronkelijke plaats.

De gewone dwergvleermuis benut een breed netwerk aan verblijfplaatsen binnen het territorium, waardoor het zeer waarschijnlijk is dat aanwezige dieren zelf een alternatief verblijf in gebruik nemen in de omgeving van het plangebied. Daarnaast zijn er uitwijkmogelijkheden in de directe omgeving van het plangebied aanwezig. Desondanks stelt het bevoegd gezag dat er geen enkel risico mag zijn op een tijdelijk negatieve effecten en daarom kasten aangeboden moeten worden met een zekere gewenningsperiode.

Voor de alternatieve verblijfplaatsen gelden de volgende uitgangspunten:

- Ze dienen binnen het kerngebied van de groep, en dan zo mogelijk binnen 100 à 200 meter van de oorspronkelijke verblijfplaats, te worden geplaatst en dit buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.
- Ze dienen een locatie te hebben die gelijk of beter van kwaliteit is aan de oorspronkelijke situatie wat betreft hoogte (bij voorkeur op minimaal 3 meter hoogte), aanvliegroute, vrije vliegruimte en lichtvrij en vrij zijn van verstoring en buiten bereik van predatoren.
- Ze dienen bij voorkeur aan gebouwen geplaatst te worden, bij uitzondering aan bomen.
- Voor vervanging van paarverblijfplaatsen geldt een gewenningsperiode van minimaal 6 maanden (binnen het actieve vliegseizoen) voorafgaand aan het paarseizoen. De winterperiode telt hierin niet mee.
- De kasten, met minimaal de maatvoering gelijk aan het type kast genaamd Oekraïne/Almodovar van leverancier Vivara (www.vivara.nl), worden opgehangen op aanwijzing van een deskundige ecooloog. Dit type kast is geschikt voor de gewone dwergvleermuis.
- De kasten worden zuid, zuidwest of west georiënteerd aangebracht. De kasten komen op minimaal 4 meter hoogte te hangen op onverlichte plaatsen zonder obstakels en obstructie van de aanvliegroute. Het ophangen vindt plaats onder begeleiding van een deskundige ecooloog.

Voorkomen verstoring

Daarnaast dient buiten de gevoelige periode voor de soort te worden gewerkt. De gevoelige periode voor de paartijd is van 15 augustus tot en met 15 oktober, en de periode voor winterrust van 1 november tot 1 april. Sloop-/kapwerkzaamheden kunnen dus worden uitgevoerd van april tot augustus.

Voor aanvang van de werkzaamheden dienen verblijfplaatsen ongeschikt gemaakt te worden zodat ze tijdens de werkzaamheden niet in gebruik zullen zijn. Voor het C1000 gebouw geldt het volgende:

- De basis van het ongeschikt maken is het verstoren van het microklimaat door het creëren van tocht. Dit kan worden gerealiseerd door gaten van voldoende omvang te creëren onderin de spouwmuur, door daklijsten of een aantal dakpannen te verwijderen of door openingen te creëren in gevelbetimmering. Een andere vorm van ongeschikt maken is het toepassen van overdadige verlichting op de invliegopeningen. Dit kan worden gerealiseerd door bouwlampen te plaatsen nadat dieren zijn uitgevlogen.

En voor de boom:

- Voor de verblijfplaats in de boom geldt dat gekapt hout met holten minimaal één dag moet blijven liggen met de holte naar boven, zodat eventueel toch aanwezige exemplaren nog kunnen uitvliegen.

Wanneer tijdens de werkzaamheden toch gewone dwergvleermuizen worden aangetroffen moeten de werkzaamheden direct stilgelegd worden en moet een deskundige op het gebied van gewone dwergvleermuizen worden ingeschakeld.

Maatregelen moeten worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis. In samenspraak met een deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis moet worden bepaald welke maatregelen in het specifieke project getroffen moeten worden om invulling te geven aan de zorgplicht.

3

Conclusies

3.1 VOGELS MET JAARROND BESCHERMDE NESTEN

Huismussen en gierzwaluwen

Uit het onderzoek dat is uitgevoerd naar de aanwezigheid van nestplaatsen van huismussen en gierzwaluwen in het woningenblok aan De Rijkestraat is gebleken dat zich van beide soorten geen nestplaatsen bevinden onder dakpannen, dakbeschotten of andere mogelijke kieren en gaten. Voor de toekomstige sloop van het gebouw is het treffen van mitigerende maatregelen c.q. het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet dan ook niet noodzakelijk.

Andere vogels met jaarrond beschermde nesten

Het plangebied is niet geschikt voor uilen en er zijn geen jaarrond beschermde nesten in het plangebied aanwezig.

3.2 VLEERMUIZEN

Er is een verblijfplaats van gewone dwergvleermuis aanwezig in de C1000 of de boom aan het water. Indien deze niet kunnen worden behouden is het treffen van mitigerende maatregelen en het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Ff-wet noodzakelijk.

Conform de standaard dient de verblijfplaats vervangen te worden door duurzame en beproefde voorzieningen.

Bij het treffen van mitigerende maatregelen heeft de ingreep geen wezenlijke invloed op de vastgestelde gewone dwergvleermuis. De gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis komt niet in het geding.

Een ontheffing in het kader van de Ff-wet dient te worden aangevraagd waarin maatregelen worden opgenomen in de vorm van een mitigatieplan, teneinde negatieve effecten op de soort te mitigeren.

Bijlage 1   Bronnen

Gegevensautoriteit Natuur, Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2013)
Vleermuisprotocol 2013

Ministerie van E,L&I (2011) Soortenstandaard Huismus *Passer domesticus*, Dienst Regelingen

Ministerie van E,L&I (2011) Soortenstandaard Gierzwaluw *Apus apus*, Dienst Regelingen

Haarsma A.J. e.a. (2006) Nederland 'meer' vleermuisland! Omgaan met meervleermuizen in het landschap, Zoogdiervereniging VZZ en Universiteit Leiden

Ministerie van LNV (zj.). Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep (Dienst Regelingen), Den Haag

Ministerie van LNV (zj.). Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet (Dienst Regelingen), Den Haag

Rijkswaterstaat (2004). Met vleermuizen overweg (Dienst Weg- en Waterbouwkunde), Delft

Bijlage 2 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet (2002) regelt de bescherming van in het wild voorkomende planten en dieren. In de wet is onder meer bepaald dat beschermde dieren niet gedood, gevangen of verontrust mogen worden en beschermde planten niet geplukt, uitgestoken of verzameld (algemene verbodsbepalingen, artikelen 8 t/m 12). Bovendien dient iedereen voldoende zorg in acht te nemen voor alle in het wild levende planten en dieren (algemene zorgplicht, artikel 2). Daarnaast is het niet toegestaan om de directe leefomgeving van soorten, waaronder nesten en holen, te beschadigen, te vernielen of te verstoren. De Flora- en faunawet heeft dan ook belangrijke consequenties voor ruimtelijke plannen. De interpretatie van de wet is in 2009 aangescherpt. Deze aanscherping is in onderstaande uitleg opgenomen.

In het kader van de Flora- en faunawetgeving geldt dat alle dieren en planten een zekere mate van bescherming genieten, op basis van hun intrinsieke waarde. In artikel 2 van de Ffwet staat dat iedereen voldoende zorg in acht dient te nemen voor de in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving. Ook mag men het welzijn van dieren niet onnodig aantasten en dieren onnodig laten lijden. Deze algemene zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dier- en plantensoorten, ook voor de soorten die niet als beschermde soort aangewezen zijn onder de Flora- en faunawet.

De Algemene Zorgplicht is een aanvulling op de algemene verbodsbepalingen die uitsluitend betrekking hebben op beschermde soorten. Het artikel biedt de mogelijkheid om op te treden tegen ongewenste handelingen jegens beschermde dieren en planten, welke niet nadrukkelijk in één van de verbodsbepalingen zijn genoemd. Er bestaat geen wettelijke sanctie op overtreding. Wel kunnen activiteiten door de Algemene Inspectiedienst (AID) worden stilgelegd.

De algemene verbodsbepalingen, die handelingen die het voortbestaan van planten en diersoorten in gevaar kunnen brengen verbieden, is een belangrijk onderdeel van de Flora - en faunawet. Deze verboden zorgen ervoor dat in het wild levende soorten zoveel mogelijk met rust worden gelaten. De belangrijkste, voor ruimtelijke plannen relevante wettelijke bepalingen staan hieronder genoemd.

ALGEMENE VERBODSBEPALINGEN FLORA - EN FAUNAWET (ARTIKELEN 8 T/M 12)

Artikel 8. Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11. Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12. Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Overtreding van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet zonder juiste ontheffing of het nemen van mitigerende maatregelen kan leiden tot handhaving van de AID of DLG. Zij kunnen proces-verbaal opmaken en het werk stilleggen. Overtredingen van de Flora- en faunawet worden beschouwd als 'economisch delict' en kunnen als zodanig ook beboet worden.

Bij ruimtelijke plannen, met mogelijke gevolgen voor beschermde planten en dieren, is het verplicht om vooraf te toetsen of deze kunnen leiden tot overtreding van algemene verbodsbepalingen. Wanneer dat het geval dreigt te zijn, moet onderzocht worden of er maatregelen genomen kunnen worden om dit te voorkomen of om de gevolgen voor beschermde soorten te verminderen. Onder bepaalde voorwaarden geldt een vrijstelling, wordt door het ministerie van EZ goedkeuring gegeven aan de mitigerende maatregelen, of is het mogelijk van de minister van EZ ontheffing van de algemene verbodsbepalingen te krijgen voor activiteiten op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Ten aanzien van de criteria die voor vrijstellingen en ontheffingen gelden, kunnen verschillende groepen soorten worden onderscheiden. Deze groepen worden benoemd in het "Besluit van 28 november 2000 houdende regels voor het bezit en vervoer van en de handel in beschermde dier- en plantensoorten", kortweg genoemd "Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten". Dit besluit heeft de status van een AMvB. Onderstaande heeft betrekking op vrijstellingen en ontheffingen voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Voor andere activiteiten gelden andere regels die hier niet genoemd worden, omdat ze niet van belang zijn.

Tabel 1 – Algemene soorten

Algemene vrijstelling van de verboden 8 tot en met 12, wel zorgplicht, met uitzondering van artikel 10.

Tabel 2 – overige soorten

Vrijstelling mogelijk, mits gebruik wordt gemaakt van een door de minister goedgekeurde gedragscode; anders ontheffing noodzakelijk (toetsing aan gunstige staat van instandhouding en zorgvuldig handelen). Eventueel mitigatie- en compensatieplicht. Ook kan door het ministerie een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen. Deze goedkeuring heeft de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag, m.u.v. artikel 10.

Tabel 3 – Soorten van bijlage 1 van de AMvB

Voor volgens art 75 lid 6 bij AMvB aangewezen soorten geldt een zwaar beschermingsregime. Voor deze soorten geldt, ook wanneer wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, geen vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen kan alleen verleend worden wanneer:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- er sprake is van een bij AMvB bepaald belang. Voor deze groep is per AMvB bepaald dat een ontheffing verleend kan worden (met inachtneming van het voorgaande) bij:
- dwingende reden van groot openbaar belang;
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting (zolang er geen sprake is van benutting of gewin) van de beschermde soort;
- enkele andere redenen die geen verband houden met ruimtelijke ontwikkeling, zoals volksgezondheid, openbare veiligheid, voorkomen van ernstige schade;
- er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- er zorgvuldig wordt gehandeld.

Ook kan door het ministerie een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen. Deze goedkeuring heeft de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag.

Tabel 3 – soorten op Bijlage IV van de Habitatrichtlijn

Voor volgens art 75 lid 6 aangewezen soorten die voorkomen op bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt een zwaar beschermingsregime. Voor deze soorten geldt, ook wanneer wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, geen vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen kan alleen verleend worden wanneer:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- er sprake is van een bij AMvB bepaald belang. Voor deze groep is bij AMvB bepaald dat een ontheffing verleend kan worden (met inachtneming van het voorgaande) bij:
  - dwingende reden van groot openbaar belang¹
  - enkele andere redenen die geen verband houden met ruimtelijke ontwikkeling, zoals volksgezondheid, openbare veiligheid, voorkomen van ernstige schade;
  - er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
  - er zorgvuldig wordt gehandeld.

Ook kan door het ministerie een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen (EZ hanteert nu de term “Positieve Afwijzing”). Deze goedkeuring heeft de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag.

Vogels

Vanwege de bepalingen in de Europese Vogelrichtlijn, die overgenomen zijn in de Flora- en faunawet, geldt er voor vogels een afwijkend beschermingsregime. Uit recente uitspraken van de ABRvS blijkt dat de manier waarop in Nederland tot voor kort werd omgegaan met ontheffingen voor vogels in strijd is met de Europese Vogelrichtlijn. De Vogelrichtlijn staat een ontheffing alleen toe wanneer:

- er geen andere bevredigende oplossing is;
- er tevens sprake is van één van de volgende belangen;
- bescherming van flora en fauna;
- veiligheid van luchtverkeer;
- volksgezondheid en openbare veiligheid.

Dit betekent dat voor het verstoren van broedende vogels, hun eieren of jongen slechts in uitzonderlijke gevallen ontheffing kan worden verleend voor een ruimtelijke ingreep, namelijk als voldaan is aan het bovenstaande. In de praktijk betekent dit dat voor vogels gestreefd moet worden naar het voorkomen van het overtreden van verbodsbepalingen. In veel gevallen kan overtreding van verbodsbepalingen worden voorkomen door (versturende) werkzaamheden buiten het broedseizoen (de perioden dat het nest in gebruik is voor het broeden of grootbrengen van jongen) aan te laten vangen.

Binnen de groep van vogels zijn er soorten waarvan het nest wordt aangemerkt als een zogenaamde “vaste rust- of verblijfsplaats”. Dergelijke verblijfsplaatsen zijn jaarrond beschermd onder artikel 11 van de algemene verbodsbepalingen, en vormen de meest streng beschermde groep. Vaste rust- en verblijfsplaatsen van vogels zijn aangewezen in de “aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten” (Ministerie van LNV, 2009) en bestaan uit de categorieën van vogelsoorten opgenomen in onderstaande tabel 2.2.

¹ Nb: voor deze groep kan er geen ontheffing worden verleend op basis van het belang “ruimtelijke ontwikkeling en inrichting”. Volgens de AMvB kan dit wel, echter recente uitspraken van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) laten zien dat de AMvB op dit punt een onjuiste implementatie van de Europese Habitatrichtlijn is.

Vogels	
Categorie	Type verblijfplaatsen
Categorie 1	Vaste rust- en verblijfplaatsen; nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
Categorie 2	Nesten van koloniebroeders; nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn, of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
Categorie 3	Honkvaste broedvogels en vogels afhankelijk van bebouwing; nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn, of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
Categorie 4	Vogels die zelf niet in staat zijn een nest te bouwen; vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.
Categorie 5	Niet jaarrond beschermd, inventarisatie gewenst; nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Tabel 4 Categorie broedvogels

Of voor het (buiten het broedseizoen) wegnemen van jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen een ontheffing noodzakelijk is, dient te worden vastgesteld met behulp van een zogenaamde omgevingscheck². Daarnaast is de noodzaak tot een ontheffing mede afhankelijk van de mogelijkheid tot het mitigeren (inclusief het aanbieden van vervangende nestgelegenheid) van negatieve effecten.

Wanneer plannen worden ontwikkeld voor ruimtelijke ingrepen of voornemens ontstaan om werkzaamheden uit te voeren, dient vooraf goed te worden beoordeeld of er mogelijke nadelige consequenties voor beschermde inheemse soorten zijn. In beginsel is daarvoor de initiatiefnemer zelf verantwoordelijk.

² Een deskundige dient vast te stellen of er in de omgeving voldoende gelegenheid is voor de soort om zelfstandig een vervangend nest te vinden.

Colofon

ECOLOGISCH ONDERZOEK GOUDA

OPDRACHTGEVER:

Woon-partners Midden-Holland

STATUS:

Definitief

AUTEUR:

E.D. Vogelaar MSc

GECONTROLEERD DOOR:

P.J.M.C. de Ridder
M. van Kempen

VRIJGEGEVEN DOOR:

M. van Kempen

31 juli 2014
077973162:B

ARCADIS NEDERLAND BV
Polarisavenue 15
Postbus 410
2130 AK Hoofddorp
Tel 023 5668 411
Fax 023 5611 575
www.arcadis.nl
Handelsregister 09036504

©ARCADIS. Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitzonderingen door de wet gesteld, mag zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbenden niets uit dit document worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, digitale reproductie of anderszins.